

Поводом текста ["Централизам и после Милошевића" Бојана Костреша](#)

(Политика, 11.11.2009)

У „Политици“ од 9. новембра објављен је ауторски текст Бојана Костреша, функционера Лиге социјалдемократа Војводине, о економском аспекту војвођанске аутономије. У њему Костреш најлепшим бојама слика период 1974 – 1989, када је Војводина била практично одвојена од Србије, е да би поткрепио своју тезу да је то за њу и данас најбољи модел. Једини је проблем што то чини уз помоћ обиља неистина. Погледајмо неке.

На почетку тврди, с позивом на неименоване експерте, да је Војводина изгубила десетине милијарди евра због београдизације Србије током последње две деценије. Невероватно. Ко су ти експерти и како су дошли до тог закључка, Костреш нам није поверио. Надам се да не мисли на памфлет аутономашког политичара Бошка Крунића и његовог NGO-а. Да се ради о „анализи“ дечјег нивоа, јасно је из чињенице да узрок свих економских недаћа Војводине током деведесетих година налазе искључиво у укидању аутономије. Превидели су само ратове, санкције, бомбардовања и све остало. За доказ о пљачки Војводине потребно је наћи нешто много, много јаче.

Ипак, као главни аргумент за своју тврдњу како је тај период био изузетно просперитетан за Војводину, Костреш је искористио инфраструктурне пројекте и навео, као најважније, војвођанске мостове и путеве изграђене војвођанским новцима и кредитима. Од тога је мало шта тачно.

Костреш наводи да је аутономна Војводина у периоду 1974–1988. изградила више великих мостова преко Дунава, као код Бачке Паланке, Бездана, Бешке, Ковина... Није истина. Мост код Бачке Паланке завршен је 1972, значи пре Кострешовог идеалног периода, па га није пристојно помињати као успех брионске политике. Мост код Бездана завршен је 1974, значи исте године када је донет „славни“ брионски устав који је одвојио аутономију Војводине од Србије, па ни теоријски није могуће да је аутономашка влада смислила мост, обезбедила пројекат, паре и изградила га за неколико недеља. Исто је са мостовима код Бешке и Ковина, који су завршени 1975. и 1976. године. Такви пројекти

се припремају и изводе више година, а не тек тако. На пример, мост код Бешке, као део аутопута, грађен је четири године, док је уговор о кредиту склопила СФРЈ још маја 1970. године.

За путеве Костреш каже следеће: „Војводина је својим новцем изградила једну траку од Београда до Хоргоша... и пун профил аутопута од хрватске границе до Београда“. Није истина. Новац за финансирање дошао је из кредита, углавном Светске банке, дакле уопште није финансиран из буџета или фондова Војводине. А да зајмове није враћала Војводина? Није. Отплата зајмова се неко време вршила из наплаћене путарине, што значи да смо их отплаћивали сви ми који смо се њима возили, укључујући и странце. Потом је, почетком деведесетих, све зајмове на себе преузела Република Србија.

И овде Костреш укључује у „свој“ период оне путеве који су направљени у неко друго време, нема сумње, да би његова прича изгледала уверљивије. Тако каже да је „до краја 1989. изграђена друга трака од Бешке до Батајнице“, што једноставно није тачно. Та трака је започета у време Милошевића, а завршена крајем 2004. године, дакле само 15 година после Кострешове 1989. године.

Поменимо још једну неистиниту Кострешову тврдњу. Каже да је један знак немиле београдизације то што се неке банке селе у Београд и што то исто планирају да са својим централама учине и неке друге фирме. А шта је ту лоше, питаће се понеко: фирме бирају погоднију локацију, а имају, као приватне, право на слободу акције. То, каже Костреш, што ће „сав порез“ из тих банака и фирми отићи у Београд, уместо да остану тамо одакле су оне потекле. Ово већ нема смисла. Костреш не познаје порески систем Србије.

Са становишта пореза, Новом Саду, Београду и Србији готово је свеједно где је седиште фирме, јер ће резултат бити једнак. Пореским законима је, наиме, лепо предвиђено да се главне дажбине (акцизе, порез на додату вредност, царине и слично) искључиво уплаћују у буџет Републике Србије, а не граду у коме је седиште фирме, били то Нови Сад или Београд. Порез на зараде се не уплаћује према седишту фирме, већ према пребивалишту запосленог, па све остаје исто уколико се не селе погони. Једини скроман губитак може имати Покрајина, али не и Нови Сад, код пореза на добит, који се плаћа према седишту и дели између Покрајине и Републике. Али, то је мали порез, најмањи од поменутих и са ниском стопом од 10 одсто, па ни губитак Војводине неће бити велик. Другим речима, нити ће Војводина имати неке веће пореске штете, нити ће Београд имати веће користи уколико нека фирма пресели седиште из Новог Сада у Београд.

Ни мостови, ни путеви

Пише: Бошко Мијатовић
среда, 11 новембар 2009 11:36

Да закључим: жалосна је идеја која се брани обиљем неистина.

Аутор је директор економских студија ЦЛДС